

Excellentieonderwijs
Uitstraling
Cultuur **EXCHANGE**

MODELRAPPORT VRAGENLIJST CULTUUR VAN EXCELLENTIE

“Een cultuur waarin studenten **willen, mogen en kunnen excelleren** door een gemeenschap die **positief aankijkt** tegen uitmuntende prestaties door didactiek die gericht is op het **mogelijk maken** van uitmuntende prestaties en met erkenning van de vele **verschillende gedaanten** waarin excelleren kan voorkomen”

Elanor Kamans & Nelleke de Jong

Inhoud

I.	Achtergrond modelrapport.....	3
II.	Opbouw vragenlijst.....	4
III.	Demografische gegevens.....	5
IV.	Ambitieuze studie- & doceercultuur	6
V.	Mogen excelleren.....	7
VI.	Kunnen excelleren	8
VII.	Visies op excelleren.....	10
VIII.	Referenties.....	11

Achtergrond modelrapport

Dit document betreft een modelrapport behorende bij de [Vragenlijst Cultuur van Excellentie](#) (Kamans & Van Gorp, 2020; Kamans, Van Gorp, Van den Bogaard, De Jong, Büttner & Wolfensberger, 2020). Het modelrapport dient ter inspiratie voor opleidingen die met de *Vragenlijst Cultuur van Excellentie* willen werken. De data in het rapport is niet herleidbaar tot één specifieke opleiding.

De *Vragenlijst Cultuur van Excellentie* is een meetinstrument dat beoogt inzicht te geven in de huidige schoolcultuur op het gebied van excelleren. Dat doet de vragenlijst niet door een waardeoordeel uit te spreken over (de kwaliteit van) de cultuur, maar door te dienen als een spiegel en een startpunt voor een dialoog. De uitkomsten voeden de reflectie op de heersende cultuur en het gesprek over hoe van de heersende cultuur bewogen kan worden in de richting van de gewenste cultuur.

In het modelrapport wordt gebruik gemaakt van beschrijvende statistiek in de vorm van gemiddelden en spreidingsmaten (standaarddeviaties). Uit de spreidingsmaten is op te maken hoe homogeen de cultuur is: sterke spreiding duidt op weinig eensgezindheid. Door verschillende groepen naast elkaar te zetten (docent / student of honours / regulier) wordt zichtbaar gemaakt of langs deze scheidslijnen subgroepen binnen de cultuur bestaan. Deze vergelijking kan, wanneer de steekproefgrootte dit toe laat, verder aangevuld worden met de uitkomsten van statistische toetsen.

In het modelrapport hebben we gekozen voor rapportage op het niveau van de schalen, maar rapportage is ook mogelijke op item niveau. Met name de items die gaan over excellentie stimulerende pedagogiek lenen zich hiervoor. Per schaal presenteert het modelrapport ook vragen die het gesprek over de uitkomsten op gang kunnen brengen. De vragen gaan enerzijds over de uitkomsten zelf en anderzijds over de herkenbaarheid of de betekenis van de uitkomsten en dienen dus de dialoog en reflectie.

De vragenlijst biedt de mogelijkheid tot vergelijkingen: in de tijd, tussen studenten en docenten binnen een opleiding, tussen honours en reguliere programma's van een opleiding, tussen leerjaren in een opleiding of tussen verschillende opleidingen in een faculteit. Het modelrapport maakt een vergelijking tussen docenten en studenten van een reguliere opleiding en het bijbehorende honours programma.

Voor de leesbaarheid van de uitkomsten begint het modelrapport met een beknopte toelichting over de opbouw van de vragenlijst en dus de gehanteerde schalen. Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de [Hanleiding Vragenlijst Cultuur van Excellentie](#) (Kamans & Van Gorp, 2020).

Opbouw vragenlijst

In de vragenlijst worden een aantal constructen gemeten die samen de cultuur van excellentie in kaart brengen, (Van Gorp, De Jong, Kamans & Buttner, 2017; Kamans & Van Gorp, 2020; Kamans et al., 2020) Hieronder wordt een korte uitleg gegeven van de manier waarop de verschillende constructen gemeten zijn.

Ambitieuze studie- & doceercultuur

- **Ambitieuze studie cultuur (8 of 16 items)**
Aan studenten wordt gevraagd hoe gemotiveerd en gedreven ze zijn, en hoe belangrijk zij dit vinden. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen wat studenten vinden (waarden) en wat studenten doen (gedrag). Om een goed beeld te krijgen van cultuur worden de items zowel op individueel (8 items) als op collectief niveau (8 items) gevraagd (Sun, Lester, & Winzar, 2014). Aan docenten wordt gevraagd in welke mate zij een ambitieuze studiehouding zien bij hun studenten (8 items).
- **Ambitieuze doceercultuur (5 items)**
Aan studenten en docenten wordt gevraagd hoe belangrijk docenten het vinden dat studenten een ambitieuze studiehouding hebben. De schaal geeft inzicht in het belang dat docenten hechten aan ambitie.

Mogen excelleren

- **Waarderen van uitmuntende prestaties (4 items)**
Deze schaal bevaart de mate waarin- er binnen een opleiding waardering is voor uitmuntende prestaties en in hoeverre deze prestaties beloond worden. De schaal geeft inzicht in sociale normen rondom het mogen excelleren.
- **Stereotypering uitmuntende studenten (11 items, 5 competentie, 3 warmte en 3 negatief)**
Drie subschalen gaan in op stereotypering van uitmuntende studenten. De eerste twee (warmte en competentie) zijn twee centrale dimensies binnen stereotypen onderzoek (Cuddy, Fiske, & Glick, 2007). De derde meet in hoeverre er sprake is van een negatief stereotype (Tiesinga, 2013). De maat geeft inzicht geeft in sociale normen rondom het mogen excelleren.

Kunnen excelleren

- **Excellentie stimulerende pedagogiek (9 items)**
Deze schaal bevaart in hoeverre, volgens docenten en studenten, uitmuntende prestaties worden gestimuleerd binnen de opleiding. De schaal bestaat uit 9 items die ingaan op wat er rond het stimuleren van uitmuntende prestaties en uitblinken gebeurt in de opleiding (Griffioen, Doppenberg, Enthoven, & Oostdam, 2016).

Visies op excellentie

- **Kenmerken uitblinkende student (11 items)**
Om visies op excellentie te onderscheiden wordt gebruik gemaakt van drie subschalen. Het gaat hierbij om de kenmerken van een uitblinkende student. Er wordt een onderscheid gemaakt in de volgende drie visies op excellentie: *High achiever*, *Curiosity driven* en *Engaged talent*. De High Achiever is het 'archetype' slimme student die streeft naar hoge cijfers. Curiosity Driven gaat over studenten die vanuit een intrinsieke motivatie (meer) willen weten en ontdekken. Engaged Talent gaat over studenten die gericht zijn op persoonlijke ontwikkeling en het inzetten van hun talent voor de samenleving.

Demografische gegevens

Populatie

De vragenlijst is uitgezet onder studenten en docenten van Opleiding X . Daarnaast is de vragenlijst uitgezet onder de studenten en docenten van het honours programma. Alhoewel de 'respons rate' onder de honours studenten op 73% ligt blijft het totale aantal honours studenten laag. Een dergelijke situatie doet zich voor in de docentengroep. Om deze reden rapporteren we geen statistische toetsen.

Respondentaantallen

		Studenten		Docenten	
		Honours	Regulier	Honours	Regulier
Aantal		35	251	10	27
Studiejaar	Eerstejaars	0	61		
	Tweedejaars	5	57		
	Derdejaars	10	63		
	Vierdejaars	14	37		
	Vijfdejaars	5	30		
	Zesdejaars of verder	1	3		
Ervaring	0 - 5 jaar			1	6
	6 – 10 jaar			0	4
	11 – 15 jaar			3	2
	16 – 20 jaar			3	9
	> 20 jaar			3	6

Geslacht en leeftijd

		Studenten		Docenten	
		Honours	Regulier	Honours	Regulier
Aantal		35	251	10	27
Geslacht	Man	10	148	7	7
	Vrouw	25	103	3	20
Leeftijd	M	20,1	19,9	50,3	48,7
	SD	1,7	1,6	6,7	12,5

Ambitieuze studie- & doceercultuur

Ambitieuze studie cultuur

In hoeverre hebben studenten een ambitieuze studiehouding?

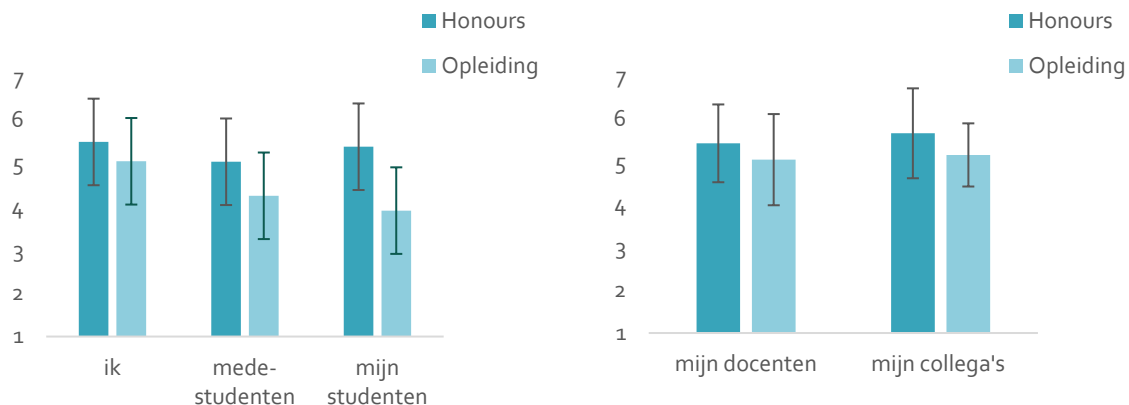
- *Ik heb...*
($\alpha = .90$)
- *Van de studenten in mijn opleiding heeft ...*
($\alpha = .90$)
- *Van de studenten die ik lesgeef heeft*
($\alpha = .89$)

Ambitieuze doceer cultuur

In hoeverre vinden docenten het belangrijk dat studenten een ambitieuze studiehouding hebben?

- *Mijn collega's vinden...*
(; $\alpha = .87$)
- *Mijn docenten vinden...*
($\alpha = .84$)

Gemiddelde antwoord en standaarddeviatie op vragen met een schaal van 1 tot 7; 1= helemaal oneens/niemand/zeer onbelangrijk, 7 = helemaal eens/ iedereen/ zeer belangrijk. Hoe hoger de gemiddelde score, hoe ambitieuzer de studie- en doceercultuur ervaren wordt binnen de opleiding. Het kleine balkje geeft de spreiding rondom het gemiddelde weer in de vorm van de standaarddeviatie. Is de standaarddeviatie klein dan betekent dit dat de cultuur vrij homogeen is, is de standaarddeviatie groot, dan is er sprake van heterogeniteit.

Mogelijke vragen voor reflectie en interpretatie

- Hoe hoog wordt er gescoord op ambitieuze studiecultuur en wat zijn verschillen tussen ambitieuze studiehouding van studenten op individueel en collectief niveau?
- Wat zijn verschillen tussen honours studenten en reguliere studenten?
- Wat zijn de verschillen tussen perceptie van docenten versus perceptie van studenten?
- Hoe hoog wordt er gescoord op belang dat docenten hechten aan een ambitieuze studiehouding?
- Verschillen honours docenten van reguliere docenten in de mate waarin zij belang hechten aan een ambitieuze studiehouding?
- Hebben studenten het idee dat docenten belang hechten aan een ambitieuze studie houding?
- Is dit verschillend voor de verschillende programma's?
- In hoeverre zijn de uitkomsten herkenbaar in de opleiding?
- In hoeverre bieden de uitkomsten handvatten voor het ontwikkelen van een interventie?

Mogen excelleren

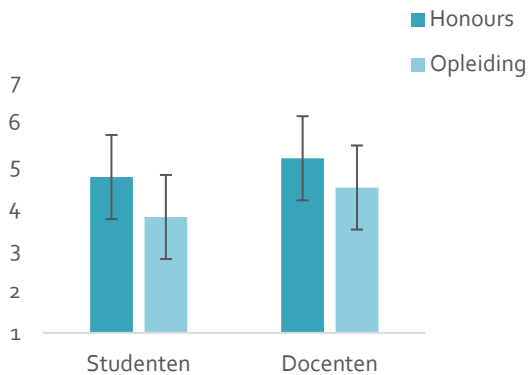
Waarderen uitmuntende prestaties

In hoeverre worden uitmuntende prestaties beloond en gewaardeerd door studenten en docenten?

Gemiddelde antwoord op vragen met een schaal van 1 tot 7; 1 = nooit, 7 = altijd.

Het kleine balkje geeft de spreiding rondom het gemiddelde weer in de vorm van de standaarddeviatie. Is de standaarddeviatie klein dan betekent dit dat de cultuur vrij homogeen op het gebied van waardering voor uitmuntende prestaties, is de standaarddeviatie groot, dan is er sprake van heterogeniteit.

$\alpha_{\text{student}} = .87$, $\alpha_{\text{docent}} = .82$

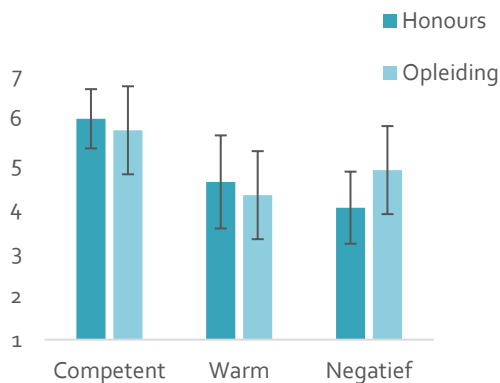
Stereotypering van uitblinkende studenten

Gelden er negatieve consequenties voor het willen excelleren door heersende stereotypes?

Gemiddelde antwoord op vragen met een schaal van 1 tot 7; 1 = helemaal niet, 7 = helemaal wel.

Het kleine balkje geeft de spreiding rondom het gemiddelde weer in de vorm van de standaarddeviatie. Is de standaarddeviatie klein dan betekent dit dat de cultuur vrij homogeen op het gebied van waardering voor uitmuntende prestaties, is de standaarddeviatie groot, dan is er sprake van heterogeniteit.

$\alpha_{\text{warm}} = .83$, $\alpha_{\text{competent}} = .86$, $\alpha_{\text{negatief}} = .67$

Mogelijke vragen voor reflectie en interpretatie

- Worden uitmuntende prestaties vooral door studenten of door docenten beloond en gewaardeerd? In hoeverre kijken studenten en docenten hier anders tegenaan?
- Wat zijn de percepties van honours en reguliere studenten op uitblinkende studenten en in hoeverre zijn er negatieve stereotypen over uitblinkende studenten?
- 'Boeten' uitblinkende studenten in op de warmte dimensie? In hoeverre is het stereotype van de betweterig, streberig nerd van toepassing?

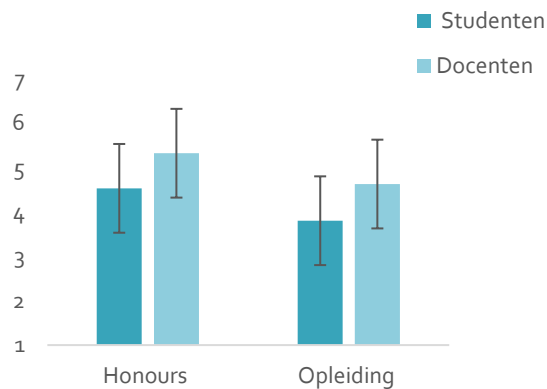
Kunnen excelleren

Excellentie stimulerende pedagogiek

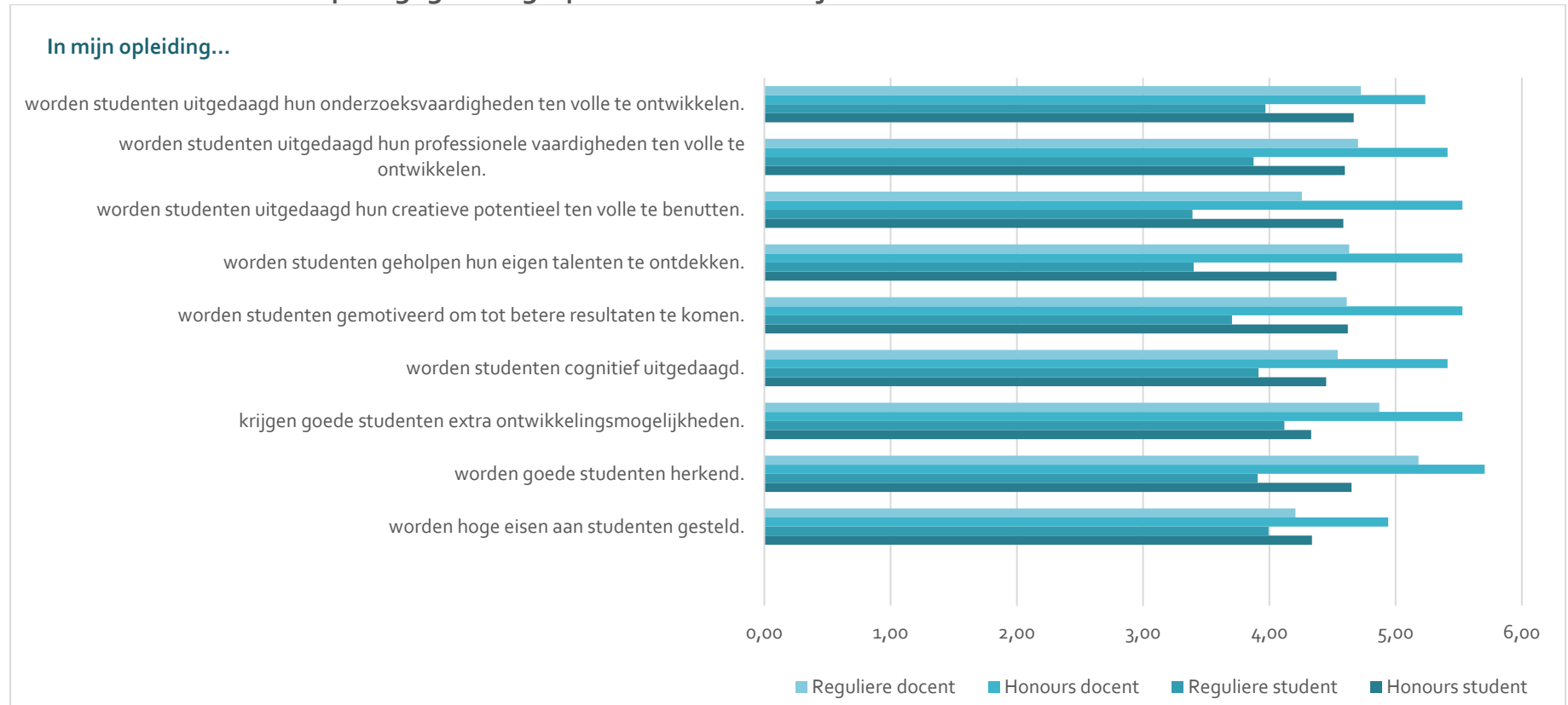
In hoeverre wordt er gebruik gemaakt van excellentie stimulerende pedagogiek?

Allereerst presenteren we het gemiddelde antwoord op vragen met een schaal van 1 tot 7; 1 = nooit, 7 = altijd. Dit geeft een indruk van de mate waarin excellentie stimulerende pedagogiek wordt toegepast. Omdat 9 verschillende manieren om excellentie te stimuleren worden voorgelegd, zegt het gemiddelde op het niveau van de schaal niet alles. Daarom is ook per item de gemiddelde score gevisualiseerd op de volgende pagina. Het kleine balkje geeft de spreiding rondom het gemiddelde weer in de vorm van de standaarddeviatie. Is de standaarddeviatie klein dan betekent dit dat de cultuur vrij homogeen op het gebied van waardering voor uitmuntende prestaties, is de standaarddeviatie groot, dan is er sprake van heterogeniteit.

$\alpha_{\text{student}} = .94$, $\alpha_{\text{docent}} = .91$

Excellentie stimulerende pedagogiek uitgesplit naar afzonderlijke items

Mogelijke vragen voor reflectie en interpretatie

- Lijkt er in het reguliere en het honours onderwijs op verschillende manier toegewerkt te worden naar excellente prestaties?
- Wat zijn de meest opvallende verschillen tussen docenten en studenten – herkennen studenten de manieren waarop docenten excellentie zeggen te stimuleren?
- Zijn er pedagogische elementen die mogelijk meer aandacht behoeven?

Visies op excelleren

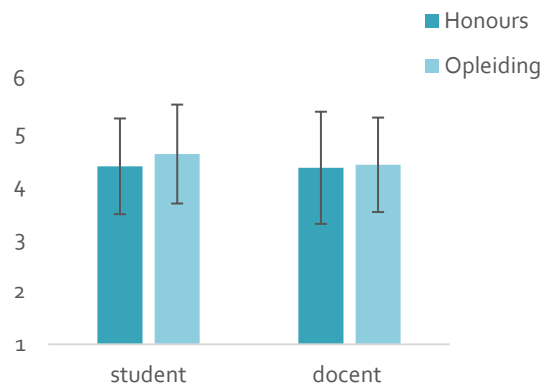
Kenmerken van uitmuntende studenten

Wat kenmerkt een uitmuntende student?

Gemiddelde antwoord op vragen met een schaal van 1 tot 6; 1 = helemaal niet, 6 = helemaal wel. Het kleine balkje geeft de spreiding rondom het gemiddelde weer in de vorm van de standaarddeviatie. Is de standaarddeviatie klein dan betekent dit dat de cultuur vrij homogeen op het gebied van waardering voor uitmuntende prestaties, is de standaarddeviatie groot, dan is er sprake van heterogeniteit

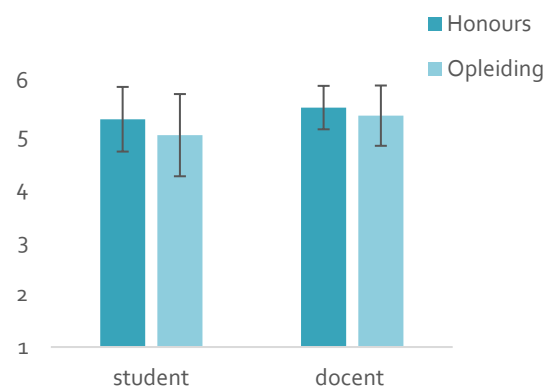
High achiever

$\alpha_{\text{student}} = .75$, $\alpha_{\text{docent}} = .83$

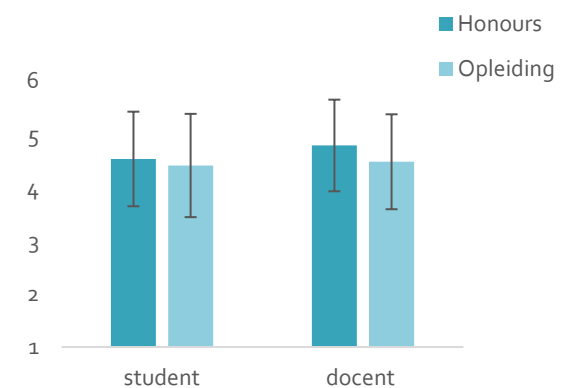
Curiosity driven

$\alpha_{\text{student}} = .82$, $\alpha_{\text{docent}} = .79$

Engaged talent

$\alpha_{\text{student}} = .71$, $\alpha_{\text{docent}} = .77$

Mogelijke vragen voor reflectie en interpretatie

- Met welke van de drie visies op excellentie wordt het meest ingestemd? En met welke het minste?
- Zijn er verschillen tussen studenten en docenten of tussen honours en regulier in de manier waarop er gedacht wordt over excellentie?
- Is er sprake van grote spreiding rondom het gemiddelde of zijn deelnemers vrij homogeen in visies?

Referenties

- Cuddy, A. J. C., Fiske, S. T., & Glick, P. (2007). The BIAS map: Behaviors from intergroup affect and stereotypes. *Journal of Personality and Social Psychology*, 92(4), 631-648.
- Griffioen, D., Doppenberg, J., Enthoven, M., & Oostdam, R. (2016). *Ontwerp, gebruik en acceptatie van excellentie in de Hogeschool van Amsterdam. De evaluatie van excellentieprogramma's onder Sirius*. Amsterdam: Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding, Hogeschool van Amsterdam.
- Kamans E. & Van Gorp, B. Handleiding Vragenlijst Cultuur van Excellentie. Groningen: Center for Talent Development in Higher Education and Society, Hanzehogeschool Groningen. Retrieved from <https://honours-exchange.nl/vragenlijst-cve/>
- Kamans, E., van Gorp B.H., Van den Boogaars, M. E. D., De Jong, N. A. Büttner, S.A., & Wolfensberger, M.V.C (2020). Measuring Culture of Excellence in Teaching and Learning at Higher Education Institutes: Development of a Questionnaire. *Manuscript in preparation*.
- Sun, G., Lester, S., & Winzar, J.H.(2014). Do we measure what we expect to measure? Some issues in the measurement of culture in consumer research. *International Marketing Review*, 31(4), 338-362.
- Tiesinga, L. (2013). *Cultuur van honourscommunities. Rapportage onderzoek excellentie, communities en cultuur*. Groningen: Lectoraat Excellentie in Hoger Onderwijs en Samenleving, Hanzehogeschool Groningen
- Van Gorp, B. , De Jong, N., Kamans, E., & Buttner, S. (2017). Identifying a culture of excellence, *Journal of the European Honors Council*, 1(3), 1-4.